

SÈRIE 1**L'ENTORN URBÀ I LA NATURALESA****Exercici 1 (2 punts)****Consideracions generals:**

L'alumne haurà escollit d'entre les dues opcions proposades la que li permeti demostrar millor els seus coneixements.

Les dues imatges (núm.1 i núm.2) són suficientment oposades en molts aspectes, però tenen, al mateix temps, punts en comú; per tant, és fàcil d'establir relacions de similitud o divergència.

Per sobre del plantejament concret que faci l'alumne, s'ha de valorar:

1r. La capacitat per observar i analitzar visualment les imatges.

2n. El coneixement i ús adequat de la terminologia.

En l'OPCIÓ A es demana que l'examinand faci una anàlisi formal, és a dir, que indiqui tot el que fa referència a l'estructura, composició, caràcter o particularitat de les formes, línies, colors, tècniques, mides, etc. Alguns d'aquests aspectes són, a més, fàcilment visualitzables a través d'uns croquis, dels quals el corrector pot deduir el grau de comprensió i claredat gràfica de l'alumne. Hi ha diferents tipus de croquis, tots ells vàlids, a través d'ells el corrector ha de valorar la capacitat de l'examinand per entendre l'organització de la imatge.

En l'OPCIÓ B es demana una anàlisi semàntica, és a dir que l'alumne exposi i relacioni qüestions referides al tema i als valors simbòlics i expressius de les obres, així com les interpretacions que poden formar part del bagatge cultural pròpies del batxillerat (històriques, socials, estilístiques) L'alumne pot descriure també la seva particular interpretació de les obres. Cal valorar positivament si, a més, l'examinand és capaç d'establir relacions amb altres autors, obres i moviments.

Tant en una opció com en l'altra, cal tenir en compte que no existeix una resposta única, ni tan sols modèlica, per tant, i només a títol orientatiu per al corrector, esmentem una llista d'idees clau per cada opció. Advertim que, malgrat que les presentem separatament, l'alumne pot respondre interrelacionadament.

OPCIÓ A

Anàlisi comparativa.:

IDEES CLAU:

Similituts:

Cromàtica : Colors terrosos, verdosos (dominants a l'escena). Blaus tènues (part superior)

Caràcter de la llum: Càlida

Divergències:

Compositives:

Tendència a la composició frontal en la imatge A. Tendència a composició en diagonal en la imatge B.

L'acció ocupa el primer pla. (imatge A) L'acció ocupa un segon terme. (Imatge B)

Elements repetitius verticals (imatge A) horitzontals (Imatge B).

Horitzó alt (imatge A) horitzó mig (Imatge B).

Superfície pictòrica plena. (Imatge A) Superfície pictòrica alternant ple i buit (Imatge B).

Tècniques: Pintura amb *gouache* o aiguada (Imatge A) Fotografia a color. (Imatge B)

Direcció de la llum: Dreta a esquerra (Imatge A). D'esquerra a dreta (Imatge B).

Representació de l'espai: Superposició de plans (Opció A., Perspectiva (Opció B).

Diferències de tamany entre la pintura i la fotografia i de format (vertical/horitzontal)

Imatge A. Adolph Menzel (1815-1905): *Paletes en un edifici en construcció*, 1875. Gouache, 40 x 26 cm, Col·lecció privada, Essen.

Síntesi d'idees clau: Format vertical. El pes de la composició recau a la part inferior del quadre, tot i així la composició es podria dividir per tres franges horitzontals, que agrupen tres espais ben diferenciats, que es poden ordenar a partir del seu grau de definició: en un primer pla trobem un grup d'obriers construint un edifici, en un segon lloc, i amb una degradació important del detall, ens trobem amb una espessa massa d'arbres, aquesta està tallada per la gran vertical que crea l'edifici lateral dret, que es pot entendre com a nexa d'unió amb el tercer i últim espai dominat per edificis i el cel, en aquesta darrera zona es tornen a fer evidents els diferents graus de definició de la imatge, que estan al servei de la profunditat espacial. L'obra combina diferents registres pictòrics, que passen des d'un tipus de taca ample i vaporosa que pot tenir ressonàncies de l'impressionisme, a una dedicació per el dibuix i el detall més pròpies del realisme fotogràfic.

La franja on hi apareixen els arbres, que és la més diferent en l'aspecte cromàtic, serveix per diferenciar l'espai de connotacions paisatgístiques (el superior), del que és més narratiu i anecdòtic (l'inferior).

Valorar l'ús de la terminologia adequada.

Valorar l'encert i claredat en el croquis (en cas d'haver-n'hi).

Imatge B. Frank Thiel (1966): *7/9*, 1998. Fotografia, 175 x 239 cm. Galeria Helga de Alvear, Madrid.

Síntesi d'idees clau:

Format horitzontal. La composició està marcada per una gran diagonal que va des de l'angle superior esquerra fins a l'inferior dret, i que divideix la fotografia en dues parts ben diferenciades. En la superior s'hi acumula tot el pes de l'escena: edificis, arbres, etc., en definitiva els trets més paisatgístics; i la part inferior està ocupada per un bast espai buit.

La fotografia ens mostra una imatge de gran detall, on la noció d'espai i profunditat de camp ve donada per la disminució de la mida dels elements que hi participen, i no per cap sistema relatiu al desenfocament.

L'aspecte cromàtic és molt similar a la imatge A, i la distribució dels colors - terrosos a la part inferior, els verds al mig i els blaus tènues a la part superior - marquen zones ben diferenciades. La diferència principal és que aquí els aspectes narratius estan situats a la franja del mig.

Valorar l'ús de la terminologia adequada.

Valorar l'encert i claredat en el croquis (en cas d'haver-n'hi).

OPCIÓ B

Anàlisi comparativa:

IDEES CLAU.

Similituds:

En les tipologies d'escena representada. Escenes realistes amb un component social.

En el realisme en tan que són el retrat d'unes situacions no idealitzades.

En les connotacions socials del tema.

Transformació de l'entorn per l'acció humana.

Diferències:

En el període històric i les corresponents tecnologies constructives.

En les velocitats de les transformacions de l'entorn.

En el protagonisme de la figura humana (Imatge A) o de la màquina (Imatge B).

En la tipologia de transformació de l'entorn: Manual (Imatge A) mecanitzada (Imatge B).

En les incidències sobre el territori: Transformacions a escala humana (Imatge A)

Transformacions a escala territorial (Imatge B).

Imatge A. Adolph Menzel (1815-1905): *Paletes en un edifici en construcció*, 1875. Gouache, 40 x 26 cm, Col·lecció privada, Essen.

Síntesi d'idees clau: L'obra presenta una escena costumista de la vida d'una ciutat (en aquest cas es podria deduir que es tracta d'una població alemanya). El quadre té una clara tendència narrativa, on els personatges situats en el primer pla prenen especial protagonisme en el moment d'explicar la història: l'impacte de l'home sobre la natura, o si es vol la rapidesa dels avenços del progrés, interpretacions que es poden deduir per la situació dels elements naturals totalment comprimits entre els arquitectònics al mig de la composició. La presència dels paletes en el primer pla, decanta l'equilibri entre els elements arquitectònics i els naturals a favor dels primers. Cosa que permet reforçar les interpretacions anteriors.

Ens trobem amb una escena que malgrat tracti una temàtica realista, no està exempta d'un cert idealisme, que es pot veure en l'armònica distribució dels treballadors. En certa manera es pot considerar que consisteix en una visió quasi ingènua de la realitat obrera i/o urbanística.

Valorar les possibles crítiques socials que puguin sorgir.

Valorar l'ús de la terminologia adequada.

Valorar les interpretacions personals de l'obra.

Imatge B. Frank Thiel (1966): *7/9*, 1998. Fotografia, 175 x 239 cm. Galeria Helga de Alvear, Madrid.

Síntesi d'idees clau: fotografia de caire documental, que explica el creixement de les perifèries urbanes. Ens trobem davant d'un paisatge sense atributs especials, de fet es podria tractar de qualsevol ciutat, ja que no hi ha elements que identificadors clars. Això es pot interpretar com una clara al·lusió a la despersonalització que pateixen moltes ciutats modernes, que concentren les característiques diferencials en els centres històrics, per oblidar-se d'elles en els extraradis.

La fotografia és clarament realista, doncs ens dóna una visió neutre i crua d'una realitat, en aquest cas molt actual. La presència de les grues serveix per reforçar l'idea de creixement accelerat. Aquí tot sembla dominat per la mà de l'home, inclòs la zona verda que apareix clarament ordenada i delimitada per franges rectes.

La fredor de la imatge fotogràfica està en sintonia amb el impersonal procés urbanístic que fa referència.

Valorar les possibles crítiques socials que puguin sorgir.

Valorar l'ús de la terminologia adequada.

Valorar les interpretacions personals de l'obra.

Exercici 2 (8 punts)

Consideracions generals:

- L'examinand té l'opció de resoldre l'enunciat usant diferents graus de figuració. Però, s'ha d'ajustar al que es demana en l'enunciat: valoració de la perspectiva cònica, amb l'altura visual situada a una alçada aproximada de 1'5 m. respecte al terra, i que la il·luminació provingui de la llum solar, cosa que l'obliga a utilitzar estratègies com la taca, el clar obscur, les ombres projectades, etc.

- Valorar les qualitats estètiques, expressives i representatives per les quals l'examinand ha optat.

- Valorar la destresa en l'ús de la tècnica emprada i escollida lliurement.

- El risc en presentar solucions creatives

Ebossos (1 punt):

- Capacitat d'utilització del dibuix com a projecte artístic i com a mitjà de pensament visual.
- Destresa en l'ús del mitjà triat.
- Qualitat progressiva dels esbossos presentats.

Treball de 100 x 70 cm (7 punts)

- Creativitat en la interpretació de la fotografia.
- Composició i domini de la superfície del dibuix.
- Capacitat per representar un espai urbanístic, mitjançant la perspectiva cònica a mà alçada, i situar els elements naturals.
- Capacitat de representació d'elements naturals.
- Es tindrà en compte l'habilitat de l'examinand alhora d'incorporar la llum i les ombres dins del conjunt.
- Aportacions imaginatives en la composició.
- Bon tractament tècnic.
- Altres aspectes que l'examinador pot considerar en funció del tipus de dibuix realitzat.

D'acord amb l'enunciat el corrector pot agrupar els diferents aspectes a avaluar en quatre blocs genèrics:

- A. Lògica en la representació de la perspectiva cònica.
- B. Tractament de la llum
- C. Representació d'elements naturals
- D. Creativitat